

Gál Csaba ny. mk. ezredes:

KATONAI ÉS HADITECHNIKAI HÍREK, INFORMÁCIÓK A NAGYVILÁGBÓL

A BRIT HADITENGERÉSZETNEK ÚJ FELDERÍTŐ- TENGERALATTJÁRÓKRA VAN SZÜKSÉGE

A brit Védelmi Minisztérium azt tervezi, hogy olyan személyzet nélküli felderítő-tenger-alattjárókat rendszeresít a brit Királyi Haditengerésznél, amelyek akár három hónapos bevetésen gyűjthetnének információkat.¹ A katonai vezetés szerint az ilyen, viszonylag nagy méretű tengeralattjárókkal számos olyan feladatot is végrehajthatnak emberi élet kockáztatása nélkül, amelyeket jelenleg felszíni hajókkal kell elvégezni. Ilyen feladat lehet például a „diszkrét teherszállítás”, ami a jelenleg rendelkezésre álló víz alatt közlekedő drónokkal – a kis méretük miatt – nem megoldható. A Védelmi Minisztériumnak olyan „autonóm rendszerre van szüksége, amelynek méretei és képességei hasonlatosak a jelenleg személyzettel működő platformokhoz”. Ezért – ösztönzéseképpen – 2,5 millió font díjazású versenyt indított a védelmi ipar szereplői számára. A győztes személyzet nélküli tengeralattjáró legalább három hónapig önállóan hajthasson végre feladatokat legalább 3000 tengeri mérföldre² a hazai bázistól, valamint képes legyen 2 t hasznos teher szállítására (akusztikus érzékelők, elektronikai harc eszközei stb.). Az érzékelőket a tengerfenéken kell elhelyeznie, az előre meghatározott térségekben pedig programozott útvonalon járőrözve kell információkat szereznie az arra haladó hajókról. Az ipar várhatóan 2020-ra elkészíti a kívánt eszközt, amellyel a végső döntés előtt kétéves tengeri teszteket kívánnak majd végrehajtani.

AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK HADITENGERÉSZETE NÉGY SZEMÉLYZET NÉLKÜLI TENGERALATTJÁRÓT SZEREZ BE

Az amerikai haditengerészet 2019 februárjában rendelt meg négy extranagy méretű, személyzet nélküli víz alatti járművet (XLUUV³) a Boeing cégtől 43 millió dollár értékben.⁴ Az Orca névre keresztelt autonóm eszköz hossza mintegy 15,5 m, átmérője 2,6 m, tömege 50 t, hatótávolsága 6500 tengeri mérföld, maximális merülési mélysége 3300 m, maximális sebessége 8 csomó.⁵ A belső, mintegy 10,2 m hosszú és 55 m³ térfogatú rakterében 8 t terhet szállíthat, de alkalmas külső függesztmények – például torpedó, hajó elleni rakéta – hordozására is.

¹ Dominic Nicholls: Ministry of Defence to develop autonomous robot submarines which can stay at sea and spy for up to three months. 18. 04. 2019. <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/04/18/royal-navy-seeks-robot-spy-submarines-can-operate-independently/> (Letöltés időpontja: 2019. 04. 23.)

² 1 tengeri mérföld = 1852 m.

³ Extra-Large Unmanned Underwater Vehicle.

⁴ Kyle Mizokami: The Navy Just Ordered the 'Orca,' an Extra-Large Unmanned Submarine by Boeing. 14. 02. 2019. <https://www.popularmechanics.com/military/navy-ships/a26344025/navy-extra-large-unmanned-submarines-boeing/> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 19.)

⁵ 1 csomó = 1,852 km/h.

A dízel-elektromos meghajtású Orca – feladatától, illetve a hordozott felszereléstől függően – képes vízi aknák észlelésére és telepítésére, akusztikus érzékelők kihelyezésére, ellenséges tengeralattjárók észlelésére, azok megtámadására, kisebb hajók elsüllyesztésére, a szállított teher elhelyezésére a tengerfenéken stb. Szükség esetén normál méretű tengeralattjáróként viselkedve csaliként is alkalmazható ellenséges tengeralattjárók megtévesztésére, egy adott térségbe történő becsalogatásra. A hazai bázissal a kapcsolatot műholdas összeköttetéssel tarthatja, melyen keresztül újabb feladatokkal bízhatják meg.

A BRIT KATONÁKAT VÉRALVADÁST ELŐSEGÍTŐ SZERREL LÁTJÁK EL

A brit katonák túlélőképességének javítása érdekében olyan autoinjektorokkal látják el őket, amelyekkel egy gombnyomással véralvadást elősegítő szert (tranexámsav) fecskendezhetnek magukba.⁶ A védelmi miniszter szerint ennek az eszköznek a bevezetése 5 millió fontba kerül, de „azonnali hatással lesz, mivel csökkenti a harctéren elhalálozók számát”, mert a lehető leggyorsabban végrehajtható vele egy olyan kezelés, amely megakadályozhatja a jelentős vérvesztést. Az emberi testben kb. öt liter vér kering, és a felének az elvesztése már valószínűleg halált eredményez. Katonai vezetők szerint a brit katonáknak az eszköz használatát nem lesz nehéz elsajátítaniuk, mivel a morfinos autoinjektorokat már régóta használják a brit fegyveres erőknél. Egy Afganisztánban már 12 turnusban részt vett katona szerint a robbanásban mindkét lábán csonkolt és ezt követően életét veszített katonák negyede megmenthető lenne a szer azonnali befecskendezésével. A brit kormány azt tervezi, hogy ha az eszköz a katonáknál beválik, akkor azzal ellátják mindazokat, akiket képes támadás veszélye fenyeget.

TÖRÖKORSZÁG AKÁR OROSZ VADÁSZREPÜLŐGÉPEKET IS VÁSÁROLHAT

Az Amerikai Egyesült Államok felvetette annak lehetőségét, hogy ha az orosz Sz–400-as légvédelmi rendszer vásárlása, illetve azok telepítése megtörténik, akkor Törökországot kizárják az amerikai F–35 Lighting II típusú vadászrepülőgépek elemeinek gyártását végző nemzetközi csoportból.⁷ A török haderő vezetéséből származó információ szerint Törökország nem engedheti meg magának, hogy ne helyettesítse az F–35-öst valamilyen hasonló eszközzel. A beszerzési forrást nem erősítették meg, de egy haditechnikai eszközök kereskedelmével foglalkozó hivatalos személy szerint természetes, ha a „geostratégiai megfontolások” alapján elsőként Oroszország kerül képbe. „Az orosz vadászrepülőgép-technológia lenne az első legjobb választás, ha az amerikai szövetségünk nem szövetségesként viselkedik”, és megkérdőjelezi Törökország részvételét az F–35-as repülőgép programjában (részegységek és tartalék alkatrészek gyártása, javítási és kiszolgálási munkálatok). Az Amerikai Egyesült Államok Szenátusának a fegyveres erőkkel és a külkapcsolatokkal foglalkozó bizottságai azt javasolják, hogy az Sz–400 telepítésével Törökországtól tagadják meg a korszerű repülőgépek

⁶ Dominic Nicholls: Soldiers to get new blood-clotting technology to save lives on the battlefield. 16. 04. 2019. <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/04/16/soldiers-get-new-blood-clotting-technology-save-lives-battlefield/> (Letöltés időpontja: 2019. 04. 23.)

⁷ Burak Ege Bekdil: Russia would be Turkey's 'first best choice' for fighter jets if its F-35 plan flops. 19. 04. 2019. <https://www.defensenews.com/global/europe/2019/04/19/russia-would-be-turkeys-first-best-choice-for-fighter-jets-if-its-f-35-plan-flops/> (Letöltés időpontja: 2019. 04. 23.)

leszállítását, valamint részvételét a teljes programban. Törökország már júliusban szeretné telepíteni az orosz légvédelmi rendszert, szeptemberben pedig már működőképpé tenni. Oroszország nem az egyetlen opció Törökország számára, előzetes tárgyalások folynak svéd (Saab), brit (BAE Systems), valamint francia–holland (Airbus) cégekkel.

ELÉGEDETLENEK A SZÍRIÁBAN SZOLGÁLT OROSZ TENGERÉSZEK

Az orosz Fekete-tengeri Flotta három hajója állományából 27 fő bírósági keresetet nyújtott be, miután a katonai vezetés nem fizetett számukra kiküldetési napidíjat korábbi szíriai szolgálatuk során.⁸ A tisztek mintegy 300 ezer rubel,⁹ a matrózok – köztük a szerződésesek – 200 ezer rubel ki nem fizetett összegre várnak. A tisztek számára a napidíj teljes összege 62, a többieknek pedig 43 dollár lenne. Ennek 70%-a a teljes ellátás miatt levonandó, a maradék napi 18,6, illetve 12,9 dollár kifizetésének az elmaradása miatt fordultak bírósághoz. Ügyvédjük azzal érvelt a bíróság előtt, hogy a tengerészek „speciális feladatokat láttak el” Szíria partjainál, és az orosz kormány határozatai szerint ezért napidíj jár. A Szíria területén települt orosz erők – szárazföldi csapatok, légierő stb. – tagjai kapnak napidíjat. A Fekete-tengeri Flotta képviselői szerint „feladat-végrehajtás a hajó állománya tagjaként nem számít kiküldetésnek”, ráadásul a tengerészek havi pótlékot kaptak azért, mert „olyan feladatokat láttak el békeidőben, amelyekkel életüket és egészségüket kockáztatták”. A bíróság – hivatkozva az orosz védelmi miniszter 2011-ben kiadott utasítására, mely szerint a tengerészek a távoli vizeken végrehajtott hajózás idejére nem jogosultak napidíjra – elutasította az orosz tengerészek kérelmét.

REHABILITÁLJÁK A TENGERÉSZT?

A jelenleg 68 éves Joe Ousalice közel 18 évet szolgált a brit Királyi Haditengerészetnél, mielőtt 1993-ban onnan eltávolították.¹⁰ A veteránt nemi irányultsága, biszexualitása miatt küldték el a fegyveres erők kötelékéből. 1982-ben részt vett a Falkland-szigetekért folytatott harcokban, négy turnust szolgált Észak-Írországban, többször volt a Közel-Kelet konfliktuszónáiban. 1991-ben 15 éves példás szolgálata elismeréseként kitüntették. Nem sokkal később hadbíróság elé állították azzal a váddal, hogy egy másik férfival volt egy ágyban, amit ő folyamatosan tagadott. A hadbíróság azzal indokolta eltávolítását a haditengerészettől, hogy vétett a rend és a haditengerészeti fegyelem ellen. Az ítélet kihirdetésekor levágták egyenruhájáról a kitüntetését is. A veterán abban bíz, hogy visszakaphatja kitüntetését, mivel a brit fegyveres erőknél 2000-ben megszűntették a más szexuális irányultságúak üldözését, és egy 2017-es törvény értelmében a korábban emiatt megbüntetett homoszexuális és biszexuális férfiakat visszamenőlegesen felmentették. Igaz, hogy kitüntetését eddig még senkinek sem adták vissza.

⁸ Вадим Никифоров: Сирийские суточные проплыли мимо моряков. 22. 04. 2019. https://www.kommersant.ru/doc/3952284?from=main_6 (Letöltés időpontja: 2019. 05. 20.)

⁹ 1 RUB = 4,5 HUF. <http://www.valutacentrum.hu/orosz-rubel-valuta-arfolyam> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 20.)

¹⁰ Dominic Nicholls: Military veteran stripped of medals and discharged for his sexuality could have honours returned. 08. 05. 2019. <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/05/08/military-veteran-stripped-medals-discharged-sexuality-could/> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 16.)

DÉL-KOREÁBAN ÁLLATOKAT UTÁNZÓ KATONAI ROBOTOKAT FEJLESZTENEK

Dél-Koreában a katonai robotok következő generációja fejlesztése során olyan eszközöket terveznek, amelyek utánózzák a madarak, a kigyók, egyes tengeri állatok, sőt rovarok mozgását, illetve rendelkeznek azok képességeivel.¹¹ Demográfiai okok – például egyre kevesebb gyermek születik – miatt egyre kevesebb újonc hívható be a kötelező katonai szolgálatra, ami 21 hónap a szárazföldi csapatoknál és 24 a légierőnél. Emellett mentesülnek a kötelező katonai szolgálat alól azok, akik túlsúlyosak, akiknek testfelülete jelentős részét tetoválás fedi, vagy vallási okokból nem akarnak ilyen szolgálatot ellátni, esetleg mentálisan nem egészségesek. Többek között ezek kompenzálására született döntés arról, hogy a technológiai fejlődés vívmányai segítségével újszerű robotokkal, ún. „biobotokkal” kell felszerelni a haderőt 2024-től. A kezdeti cél madarak repülését és halak úszását utánzó eszközök kifejlesztése, melyek felderítési feladatokat hajthatnak végre, miniatűr repülőeszközök az ellenséges erők mozgásáról adhatnak információt, a kigyószerű robotok pedig a szűk nyílásokba is beférnek. A katonai fejlesztők szoros együttműködést terveznek a civil vállalatokkal, különösen azokkal, amelyek a mesterséges intelligencia témakörével is foglalkoznak.

ELŐKÉSZÜLETEK AZ ÚJ AMERIKAI LÉGVÉDELMI RADAR PROTOTÍPUSÁNAK ELKÉSZÍTÉSÉRE

Az Amerikai Egyesült Államok szárazföldi erői számára a hat legfontosabb korszerűsítési terület között van a lég- és rakétavédelem fejlesztése.¹² Ennek keretében május közepén tendert hirdettek az új lég- és rakétavédelmi radar prototípusának elkészítésére. A Patriot lég- és rakétavédelmi rendszer radarját a Raytheon vállalat az 1980-es években készítette el. Azt később megpróbálták helyettesíteni a Lockheed Martin radarjával, német és olasz vállalatokkal együttműködve. Ezt a programot azonban eredmény nélkül lezárták mintegy hat évvel ezelőtt. Azóta is folynak a viták arról, hogyan lehetne szert tenni egy 360 fokban felderíteni képes radarra. A Raytheon folyamatosan igyekszik radarját a felmerülő igényeknek, kihívásoknak megfelelően fejleszteni. A szárazföldi erők 2017-ben négy vállalatot – Raytheon, Lockheed Martin, Northrop Grumman és Technovative Applications – bízott meg koncepciók kidolgozásával, majd 2018 őszén az első kettőt kiválasztotta a technológiai fejlesztésre. A Lockheed Martin az izraeli Elta Systems vállalattal társult. Az elkészült bemutatóeszközökkel 2019 első felében teszteket hajtanak végre, majd szeptemberben választanak közülük. A tervek szerint a 2022-es pénzügyi év végéig hat prototípust kell legyártani, majd 16 további eszköz megrendelése várható.

¹¹ Julian Ryall: South Korea developing military robots that mimic animals. 13. 05. 2019. <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/05/13/south-korea-developing-military-robots-mimic-animals/> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 16.)

¹² Jen Judson: US Army's missile defense radar program advances into prototyping competition. 16. 05. 2019. <https://www.defensenews.com/land/2019/05/16/us-armys-missile-defense-radar-program-advances-into-prototyping-competition/> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 16.)

AZ INDIAI LÉGIERŐ KORSZERŰSÍTI HELIKOPTERFLOTTÁJÁT

2019. május 10-én a Boeing vállalat Mesa (Arizona) városban lévő gyárában ünnepélyes kezek között hivatalosan átadták az Indiai Légierő (IAF¹³) számára legyártott első AH-64E(I) Apache Guardian típusú helikoptert.¹⁴ A Boeing és az IAF 2015 szeptemberében írt alá szerződést 22 db Apache helikopter eladásáról Indiának, melyekből az első néhány darabot júliusig leszállítják. A típust majd repülő helikoptervezetők és az üzemeltető műszakiak egy válogatott csoportjának a kiképzése már befejeződött. Ők fogják végrehajtani a hazai állomány átképzését és a helikopterek műveleti alkalmazásra történő felkészítését. A korszerű amerikai harci helikopterek megjelenése az IAF helikopterállományában jelentősen javíthatja a szárazföldi csapatok harcképességét. 2015 szeptemberében a mintegy 3 milliárd dolláros szerződésben a felek megállapodtak abban is, hogy a Boeing 15 db CH-47E(I) Chinook többfeladatú helikoptert gyárt le az IAF számára.¹⁵ Az első négy Chinook már 2019 februárjában megérkezett Indiába. A két amerikai gyártmányú helikoptertípus vásárlásával India kissé háttérbe szorította Oroszországot, amely a Mi-28 Havoc harci és a Mi-26 Halo szállítóhelikoptereivel szállt versenybe.

HORVÁTORSZÁG ÉS AUSZTRIA MIG-EKET CSERÉLT

1991. szeptember 25-én Rudolf Perešin százados, a Jugoszláv Néphadsereg horvát származású pilótája a 26112 oldalszámú MiG-21R (Fishbed-H) típusú repülőgéppel Bihaćból felszállva Klagenfurt repülőterén szállt le.¹⁶ Az osztrák hatóságok a repülőgépet lefoglalták, de a pilóta – aki kijelentette, hogy többé nem akar harcolni saját népe ellen – később szabadon távozhatott Horvátországba. A repülőgép végül Zeltwegben kötött ki, ahol kiállították a Katonai Repülési Múzeumban. Perešin repülőhajózó-ruházatának egyes részeit 2004-ben átadták családtagjainak. A horvátok a repülőgépet – amely számukra történelmi értékkel bír – több alkalommal kérték Ausztriától. A tárgyalások eredményeként a repülőgép – szétszerelt állapotban – 2019. május 7-én megérkezett Horvátországba, ahol szintén múzeumi tárgy lett belőle. A horvátok – a tárolás költségeinek ellenértékéért – a múzeumnak átadtak egy másik, eddig szintén kiállított MiG-21 típusú repülőgépet. Rudolf Perešin 1995. május 2-án a Bljesak katonai-rendőri művelet (Nyugat-Szlavónia felszabadítása) során egy bevetés közben – miután repülőgépe találatot kapott – földközelségben katapultált, és a boszniai szerbek által ellenőrzött területen ért földet. Földi maradványait a horvátok 1997 augusztusában kapták vissza. Nemzeti hősnak tartják.¹⁷

¹³ Indian Air Force.

¹⁴ IDR: IAF receives its first Apache AH-64E helicopter. 13. 05. 2019. <http://www.indiandefencereview.com/news/iaf-receives-its-first-apache-ah-64e-helicopter/> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 16.)

¹⁵ Ankit Panda: India Takes Delivery of Four US-Made Chinook Helicopters. 12. 02. 2019. <https://thediplomat.com/2019/02/india-takes-delivery-of-four-us-made-chinook-helicopters/> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 21.)

¹⁶ Lidija Knežević: Povratak Perešinovog aviona – zamjena MiG za MiG. 07. 05. 2019. <https://obris.org/hrvatska/povratak-peresinovog-aviona-zamjena-mig-za-mig/> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 16.)

¹⁷ Famous persons – Rudolf Perešin. <https://www.visitzagorje.hr/en/post/rudolf-peresin> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 21.)

LEVÁLTOTTÁK A BRIT HADITENGERÉSZET LEGNAGYOBB HAJÓJÁNAK TAVALY KINEVEZETT KAPITÁNYÁT

A brit Királyi Haditengerészet legnagyobb hajójának, a *Queen Elizabeth* repülőgép-hordozónak Nick Cooke-Priest 2018 októberében lett a kapitánya, de – sajtóértesülés szerint – 2019 májusában már felmentették beosztásából.¹⁸ A felmentés állítólagos oka, hogy magáncélra használta a szolgálati gépkocsiját. Korábban nem figyelmeztették, hogy a gépkocsi személyes használatra történő igénybevétele szabályellenes. Az üzemanyagot ő fizette. A haditengerészeti szóvivő megerősítette, hogy Cooke-Priest más beosztást kapott. Egy nyugalmazott tiszt szerint a kapitány imádja a haditengerészetet, és kerékbe törték a karrierjét olyan dolog miatt, amit minden kapitány évtizedek óta elkövet – szolgálati gépkocsival megy haza.

ÁPRILISBAN MEGTÖRTÉNT AZ IZRAELI RAMPAGE RAKÉTA ELSŐ ÉLES BEVETÉSE

Az izraeli légierő 2019. április 13-án csapást mért a szíriai Maszjafban (Masyaf) lévő rakétagyárra és raktárakra. A támadás során legalább egy Rampage típusú levegő-föld osztályú rakétát is bevetettek.¹⁹ A gyártó Israel Aerospace Industries (IAI) vállalat szerint a Rampage főbb erényei a sebessége, a hatótávolsága és az ára. Bár a sebessége alig több a hangsebesség másfélszeresénél, az aeroballisztikus röppályájának köszönhetően nehéz feladat elé állítja az ellenséges légvédelmet.²⁰ A célra történő pontos rávezetése a fedélzeti műholdas navigációs rendszer segítségével valósul meg. Az eredetileg a szárazföldi csapatok részére kifejlesztett, majd kisebb módosításokkal levegőből történő indításra átalakított rakétával az volt cél, hogy az izraeli légierő repülőgépei a szíriai légvédelem Sz-300PMU-2 rakétarendszerei hatótávolságán kívülről is támadhassanak földi célokat, elkerülve ezzel a saját veszteségeket. A rakéta hatótávolsága 140 km,²¹ indítási tömege 570 kg (a robbanófej tömege nem ismert), hossza 4,7 m, átmérője 0,3 m.²²

¹⁸ The Telegraph: Captain of Royal Navy aircraft carrier HMS Queen Elizabeth stripped of command 'for misusing official car'. 17. 05. 2019. <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/05/17/navy-captain-hms-queen-elizabeth-sacked-misusing-official-car/> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 19.)

¹⁹ David Axe: Israel Just Used In Combat Its New Rampage Missile. Here Is What It Can Do. 21. 04. 2019. <https://nationalinterest.org/blog/buzz/report-israel-just-used-combat-its-new-rampage-missile-here-what-it-can-do-53602> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 22.)

²⁰ AVIA.PRO: Израильский аналог комплекса „Кинжал” был применён на территории Сирии. 15. 04. 2019. <http://avia.pro/news/izrailskiy-analog-kompleksa-kinzhal-by-primenyon-na-territorii-sirii> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 22.)

²¹ Military Watch: Rampage in the Field; How Capable are Israel's New Cruise Missiles Recently Combat Tested in Syria. 18. 04. 2019. <https://militarywatchmagazine.com/article/rampage-in-the-field-how-capable-are-israel-s-new-cruise-missiles-recently-combat-tested-in-syria> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 22.)

²² Robin Hughes: IAI, IMI unveil Rampage stand-off air-to-surface missile. 20. 06. 2018. <https://www.janes.com/article/81210/iai-imi-unveil-rampage-stand-off-air-to-surface-missile> (Letöltés időpontja: 2019. 05. 22.)

FELHASZNÁLT IRODALOM

- AVIA.PRO: Израильский аналог комплекса „Кинжал” был применён на территории Сирии. 15. 04. 2019. <http://avia.pro/news/izrailskiy-analog-kompleksa-kinzhal-byi-primenyon-na-territorii-sirii>
- Axe, David: *Israel Just Used In Combat Its New Rampage Missile. Here Is What It Can Do*. 21. 04. 2019. <https://nationalinterest.org/blog/buzz/report-israel-just-used-combat-its-new-rampage-missile-here-what-it-can-do-53602>
- Bekdil, Burak Ege: *Russia would be Turkey's 'first best choice' for fighter jets if its F-35 plan flops*. 19. 04. 2019. <https://www.defensenews.com/global/europe/2019/04/19/russia-would-be-turkeys-first-best-choice-for-fighter-jets-if-its-f-35-plan-flops/>
- Famous persons – Rudolf Perešin. <https://www.visitzagorje.hr/en/post/rudolf-peresin>
- Hughes, Robin: *IAI, IMI unveil Rampage stand-off air-to-surface missile*. 20. 06. 2018. <https://www.janes.com/article/81210/iai-imi-unveil-rampage-stand-off-air-to-surface-missile>
- IDR: IAF receives its first Apache AH-64E helicopter. 13. 05. 2019. <http://www.indiandefencereview.com/news/iaf-receives-its-first-apache-ah-64e-helicopter/>
- Judson, Jen: *US Army's missile defense radar program advances into prototyping competition*. 16. 05. 2019. <https://www.defensenews.com/land/2019/05/16/us-armys-missile-defense-radar-program-advances-into-prototyping-competition/>
- Knežević, Lidija: *Povratak Perešinovog aviona – zamjena MiG za MiG*. 07. 05. 2019. <https://obris.org/hrvatska/povratak-peresinovog-aviona-zamjena-mig-za-mig/>
- Military Watch: *Rampage in the Field; How Capable are Israel's New Cruise Missiles Recently Combat Tested in Syria*. 18. 04. 2019. <https://militarywatchmagazine.com/article/rampage-in-the-field-how-capable-are-israel-s-new-cruise-missiles-recently-combat-tested-in-syria>
- Mizokami, Kyle : *The Navy Just Ordered the 'Orca,' an Extra-Large Unmanned Submarine by Boeing*. 14. 02. 2019. <https://www.popularmechanics.com/military/navy-ships/a26344025/navy-extra-large-unmanned-submarines-boeing/>
- Nicholls, Dominic: *Military veteran stripped of medals and discharged for his sexuality could have honours returned*. 08. 05. 2019. <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/05/08/military-veteran-stripped-medals-discharged-sexuality-could/>
- Nicholls, Dominic: *Ministry of Defence to develop autonomous robot submarines which can stay at sea and spy for up to three months*. 18. 04. 2019. <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/04/18/royal-navy-seeks-robot-spy-submarines-can-operate-independently/>
- Nicholls, Dominic: *Soldiers to get new blood-clotting technology to save lives on the battlefield*. 16. 04. 2019. <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/04/16/soldiers-get-new-blood-clotting-technology-save-lives-battlefield/>
- Panda, Ankit: *India Takes Delivery of Four US-Made Chinook Helicopters*. 12. 02. 2019. <https://thediplomat.com/2019/02/india-takes-delivery-of-four-us-made-chinook-helicopters/>
- Ryall, Julian: *South Korea developing military robots that mimic animals*. 13. 05. 2019. <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/05/13/south-korea-developing-military-robots-mimic-animals/>
- The Telegraph: *Captain of Royal Navy aircraft carrier HMS Queen Elizabeth stripped of command 'for misusing official car'*. 17. 05. 2019. <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/05/17/navy-captain-hms-queen-elizabeth-sacked-misusing-official-car/>
- Никифоров, Вадим: *Сирийские суточные проплыли мимо моряков*. 22. 04. 2019. https://www.kommersant.ru/doc/3952284?from=main_6